

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکز

پژوهش هنر / گروه هنر و معماری دانشکده

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش : پژوهش هنر

عنوان:

تحلیل نشانه شناختی حضور کودک در سینمای پس از انقلاب

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر فرزاد سجودی

استاد مشاور:

جناب آقای امیرحسین همافر

پژوهشگر:

کبری شکوری

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم به:

پدر و مادر صبور و مهربانم

و همسر خوبم برای همه همراهی ها و فداکاری هایشان

و تقدیم به گلهای زندگیم علی و فرینا

با سپاس از:

استاد فرازانه جناب آقای دکتر فرزانه سجودی

و استاد ارجمند جناب آقای کسری همافر که با راهنمایی‌هایشان

مرا یاری نمودند.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب کبری شکوری دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۸۵۱۵۶۲۰۰ در رشته پژوهش هنر که در تاریخ ۹۰/۶/۳۱

از پایان نامه خود تحت عنوان : تحلیل نشانه شناختی حضور کودک در سینمای پس از انقلاب ایران

بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: کبری شکوری

تاریخ و امضا:

بسمه تعالی

در تاریخ : ۹۰/۶/۳۱

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم/ آقای کبری شکوری از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره

۱۸ تمام به حروف هجده تمام و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی

دانشکده هنر و معماری

XX

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۶۰۱۱۵۸۹۲۰۲۵
عنوان پایان نامه: تحلیل نشانه شناختی حضور کودک در سینمای پس از انقلاب ایران		
نام و نام خانوادگی دانشجو: کبری شکوری	شماره دانشجویی: ۸۷۰۸۵۱۵۶۲۰۰	رشته تحصیلی: پژوهش هنر
تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۹۰/۵/۲۸	تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۰/۶/۳۱	
استاد / استادان راهنما: جناب آقای دکتر فرزانه سجودی استاد / استادان مشاور: جناب آقای دکتر محمد حسین همافر		
آدرس و شماره تلفن: پونک - میرزا بابایی - ایران زمین شمالی - اعلایی ۳ - پ ۲۸ - واحد ۵ تلفن: ۰۹۱۲۲۸۸۸۱۱۴		
چکیده: در پژوهش حاضر که در پنج فصل ارائه شده است در فصل اول به بیان مسأله، هدف، ضرورت و پرسش ها و... پرداخته شده و در فصل دوم، پیشینه ای از مطالعات نشانه شناسی سینما و سینمای کودک گنجانده شده. فصل سوم به بیان چارچوب نظری و مفاهیم پژوهش که نشانه شناسی است اختصاص یافته و سپس در فصل چهارم تحلیل فیلم ها بر مبنای نشانه شناسی فرهنگی ارائه شده بعد از آن نتایج بدست آمده از تحلیل فیلم ها و پیشنهاداتی در راستای اصلاح الگوهای فرهنگی مربوط به کودکان در فصل پنجم ارائه شده است. (اهداف) هدف از این پژوهش، رسیدن به یک دید کلی و بینش درست نسبت به جایگاه کودک در سینما و از دریچه ی سینما در فرهنگ ایرانی بوده، یعنی کودک وارگی ها را در سینما و فرهنگ ایرانی شناخته و نیز نوع نگرش عامه به کودک در فرهنگ و جامعه ی ایرانی از طریق تحلیل فیلم های درباره ی کودک معرفی شود. (روش اجرا) روش کار تحلیل نشانه شناختی فیلم های ژانر «درباره ی کودکان» است، چرا که در این ژانر به روحیات و عواطف، مشکلات و دغدغه های کودک پرداخته می شود و از آنجا که معمولاً در این فیلم ها کودکان نقش محوری دارند، برای مطالعه ی کودک وارگی ها فیلم های این ژانر بهترین گزینه هستند. روش نشانه شناسی فرهنگی و نشانه شناسی سینما در بررسی فرهنگ و کنش های فرهنگی در ارتباط با کودکان و در تحلیل حضور کودک در سینما با کنکاش در حالات، اشارات و اطوار و نیز رمزگان های بیانی و پیرایه ای، همچنین رمزگان های پوشاک و خوراک و بازی و... (نتایج) الگوها و گفتمان های مسلط فرهنگی در ارتباط با کودک را آشکار کرده و در نهایت ما را به این نتیجه رساندند که الگوی کودک آرمانی در فرهنگ ایرانی دارای کاستی ها و ایراداتی است که اگر اصلاح شوند، با وجود پتانسیل های فرهنگی و مذهبی جامعه، آتیه ای مطلوب تر را می توان رقم زد، لذا در انتهای این پژوهش پیشنهاداتی در این راستا ارائه شده است.		

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا
مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
	فصل اول: کلیات طرح
۴	(۱-۱) بیان مسأله
۵	(۲-۱) اهداف پژوهش
۵	(۳-۱) ضرورت و اهمیت پژوهش
۶	(۴-۱) سوالات تحقیق (فرضیه ها و پرسش ها)
۶	(۱-۴-۱) فرضیه ها
۷	(۲-۴-۱) پرسش ها
۷	(۵-۱) چارچوب نظری پژوهش
۸	(۶-۱) روش انجام پژوهش
۸	(۷-۱) فصل بندی پژوهش
۹	(۸-۱) نمونه ی پژوهش
۹	(۹-۱) روش جمع آوری اطلاعات
۹	(۱۰-۱) روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۰	(۱۱-۱) واژه های کلیدی
	فصل دوم (مطالعات نظری) پیشینه ی تحقیق
۱۲	(۱-۲) کتاب های فارسی
۱۳	(۱-۱-۲) کتاب های با موضوع نشانه شناسی سینما
۱۳	(۲-۱-۲) کتاب های با موضوع سینمای کودک
۱۷	(۲-۲) کتاب های لاتین

۱۹ مقالات فارسی (۳-۲)
۱۹ مقالات درباره ی سینمای کودک (۱-۳-۲)
۱۹ مقالات درباره ی فیلم های بررسی شده در این پژوهش (۲-۳-۲)
۲۰ پایان نامه ها (۴-۲)
۲۲ تفاوت پژوهش حاضر با پژوهش های پیشین (۵-۲)

فصل سوم : چارچوب نظری پژوهش

۲۴ پیشینه ی نشانه شناسی (۱-۳)
۲۵ پیشینه ی نشانه شناسی سینما (۲-۳)
۲۷ مفاهیم کلیدی پژوهش (۳-۳)
۲۷ مفهوم نشانه (۱-۳-۳)
۳۷ مفهوم معنای صریح و معنای ضمنی (۲-۳-۳)
۳۷ مفهوم استعاره و مجاز (۳-۳-۳)
۳۸ مفهوم کنایه (۴-۳-۳)
۳۹ مفهوم متن (۵-۳-۳)
۴۴ مفهوم رمزگان (۶-۳-۳)
۵۰ مفهوم گفتمان (۷-۳-۳)
۵۳ الگوی پژوهش (۸-۳-۳)

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق

۵۹ کودک کیست (۱-۴)
۶۱ کودک در سینمای ایران (۲-۴)
۶۴ تحلیل فیلم ها (۳-۴)
۶۵ بچه های آسمان (۱-۳-۴)

۶۶ (۱-۱-۳-۴) الگوی کودک آرمانی
۹۱ (۲-۳-۴) باشو غریبه ی کوچک
۹۲ (۱-۲-۳-۴) الگوی تقابل فرهنگی
۱۱۱ (۳-۳-۴) خانه ی دوست کجاست
۱۱۲ (۱-۳-۳-۴) نقد الگوی کودک آرمانی
۱۲۸ (۲-۳-۳-۴) گفتمان مسلط عرفان شرقی

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۳۹ (۱-۵) نتایج تحلیل فیلم بچه های آسمان
۱۴۹ (۲-۵) نتایج تحلیل فیلم باشو غریبه ی کوچک
۱۵۴ (۳-۵) نتایج تحلیل فیلم خانه ی دوست کجاست
۱۶۵ (۴-۵) نتایج کلی در رابطه با حضور کودک در سینمای ایران
۱۶۶ (۵-۵) کودک وارگی ها در فرهنگ ایرانی
۱۶۷ (۶-۵) پیشنهادات
۱۶۸ منابع

فهرست نمودار ها

عنوان	صفحه
نمودار (۱-۳) الگوی فرهنگی تارتو	۴۲
نمودار (۲-۳) الگوی پژوهش	۵۷
نمودار (۱-۴) الگوی تعدیل شده ی روابط بین فرهنگی	۹۸
نمودار (۱-۵) نتایج تحلیل بچه های آسمان	۱۴۶
نمودار (۲-۵) ویژگی های کلی حضور کودک در «بچه های آسمان»	۱۴۸
نمودار (۳-۵) نتایج تحلیل باشو غریبه ی کوچک با گفتمان تقابل فرهنگی	۱۵۱
نمودار (۴-۵) نتایج تحلیل باشو با رویکرد تعامل دو خرده فرهنگ	۱۵۲
نمودار (۵-۵) ویژگی های حضور کودک در باشو غریبه ی کوچک	۱۵۳
نمودار (۶-۵) نتایج تحلیل «خانه ی دوست کجاست» با رویکرد نقد کودک آرمانی	۱۶۱
نمودار (۷-۵) نتایج تحلیل خانه ی دوست کجاست با گفتمان عرفان شرقی	۱۶۴

مقدمه

چنانکه می دانیم سینما در مقام یکی از صورت های معنی دار ارتباط واقعا وجود دارد. سینما همان زبانی است که ما برای ایجاد ارتباط با محیط پیرامونمان به کار می گیریم. "گویی ما بی وقفه با محیط خودمان گفت و گو می کنیم: محیطی که از طریق تصاویری که آنرا تشکیل میدهند خود را بیان می کنند. اشیاء (حالات چهره و حرکات و اشارات رهگذران، و نیز نشانه های مشخص و رفتارها و بیانات و سکوت های آنان؛ و تابلو های راهنمایی و ساعتها و ویتترین مغازه ها و جز اینها) سرشار از معنی هستند." (ابرامسون، ۱۳۸۹، ص ۶۵ و ۶۶) بنابراین باید بنیادی ابزاری برای زبان سینما وجود داشته باشد؛ اگر جز این بود تصاویر سینما جز نشانه هایی بی معنی چیزی نبودند. بنیاد ابزاری و در واقع به معنای رمزگان های فرهنگی هستند که در سینما به نمایش در می آیند. در واقع در نشانه شناسی فرهنگی سینما فیلم به عنوان متن و محصولی فرهنگی مورد بررسی قرار می گیرد. چنانچه اندرو برگمن در «ما پولداریم» می نویسد:

"از آنجایی که فیلم ها درخلاء دیده نمی شوند، پس در خلاء هم ساخته نشده اند. هر فیلم محصولی فرهنگی ست ... و همراه با کوزه های سفالی و ابزارهای سنگی و غیره و مانند آن ها، ارزش ها، ترس ها، اسطوره ها، و پندارهای فرهنگ تولید کننده اش را بازتاب می دهد."

(نقل قول شده در: جکسون، ۱۳۸۵، ص ۱۱)

در پژوهش حاضر ابتدا در فصل اول بیان مسأله و ضرورت های تحقیق و سوالات و فرضیه ها و ... گنجانده شده و در فصل دوم پیشینه ای از پژوهش هایی که تا کنون در زمینه موضوع ذکر شده و موضوعات نزدیک به آن انجام شده به صورت خلاصه و اجمال بیان شده است نکته حائز اهمیت در رابطه با این فصل این است که چه در منابع لاتین و چه در منابع فارسی اثری با عنوان یا مضمون نشانه شناسی حضور کودک در سینما و یا حتی نشانه شناسی سینمای کودک نیافتیم. فصل سوم شامل سه

بخش: کودک کیست؟ کودک در سینمای ایران و چارچوب نظری پژوهش است . بخش سوم در این فصل سهم بیشتری را به خود اختصاص داده ، چرا که در آن مفاهیم نظری که در این تحقیق از آن ها استفاده کرده ام و به عبارتی شکل دهنده ی چارچوب نظری تحقیق هستند. در فصل چهارم جامعه ی آماری پژوهش شامل سه فیلم «بچه های آسمان»، «باشو غریبه ی کوچک» و «خانه ی دوست کجاست؟» با رویکرد نشانه شناسی فرهنگی و با در نظر گرفتن گفتمان های مسلط کودک آرمانی، تقابل و تبادل فرهنگی و دیدگاه عرفان شرقی تحلیل شده اند و در پایان در فصل پنجم نتایج بدست آمده از تحلیل فیلم ها در جدول هایی ارائه شده اند و پس از جمع بندی نهایی ، پیشنهاداتی برای بهبود کنش های فرهنگی در رابطه با کودک داده شده است که اگر مورد توجه واقع شوند در بهبود وضعیت فرهنگ جامعه ی ایرانی در رابطه با کودکان بسیار مفیدند.

اینجانب در این تحقیق از راهنماییهای ارزشمند اساتید بزرگوار جناب آقای دکتر سجودی به عنوان استاد راهنما و جناب آقای دکتر همافر به عنوان استاد مشاور بهره مند بوده ام و این افتخاری ارزشمند برای من است.

فصل اول

کلیات طرح

(۱-۱) بیان مسأله:

با توجه به عنوان تحقیق، «تحلیل نشانه شناختی حضور کودک در سینمای ایران» باید به نتایج کلی مانند اینکه: «کودک در سینمای ایران چه جایگاهی دارد»، یا «کارکرد نشانه ای کودک در سینمای ایران چیست» رسید و برای دریافت این مطلب باید گریزی زد به جایگاه کودک در فرهنگ ایرانی و اینکه کودک وارگی ها در فرهنگ ایرانی کدامند؛ همچنین باید فضایی را که کودک در رابطه با خود و جهان پیرامونش قرار دارد بررسی کرد، یعنی نحوه ی تجلی و حضور کودک و همه ی متعلقاتش، مانند لباس، مکان، زمان، فواصل، جنسیت، زبان، لحن و... را در هر فیلم مورد مطالعه قرار داد. نکات دیگری که در این بررسی، مهم هستند عبارتند از نقشی که کودک در ساختار کلی روایت دارد، رابطه ی تمایزی کودک با بزرگترها، قالبی که از کودک آرمانی ساخته می شود، نقش های جنسیتی کودک، رابطه ی کودک با مکان و... که همه ی این موارد را در قالب رمزگان های فرهنگی مختلف می توان شناخت و بررسی کرد.

هر کدام از عناصر سازنده و موجود در فیلم در ساخت معنای فیلم دخیل هستند، از جمله وجود تیپ ها و شخصیت های مختلف در فضای فیلم، هر کدام معنا و مفهوم مخصوصی را تداعی می کنند، در واقع دالی هستند که بر مدلولی دلالت دارند. "تداعی ها یا بر پیش دانسته ها و خاطرات فرهنگی استوار است، که به صورت ساختار اطلاعات سازمان یافته ی «طرح واره ای» از آن یاد می شود، و یا بر پایه ی پیش

تجربه ها و خاطره های فردی شکل می گیرد . به عبارتی این تداعی ها بر پایه ی پیش فهم هر فرد ،
والبته با تحریک و فعال سازی عامل تداعی گر شکل میگیرد" (ساسانی ، چهارمین هم اندیشی... ، ۱۳۸۸،
ص ۵۶ و ۵۵) در این پژوهش نیز سعی بر این است تا معانی که از حضور و کنش های کودکان در فیلم ها
ساخته می شوند ، با فرهنگ ایرانی مقایسه کرده و در این مقایسه به الگوها و طرح واره ها رسید و در
نهایت برای اصلاح کاستی های احتمالی این الگوها پیشنهاداتی داد.

(۲-۱) اهداف پژوهش :

هدف از این پژوهش رسیدن به پاسخ پرسشهایی از این قبیل است :

- کودک در فرهنگ ایرانی به طور کلی و در سینمای ایران به صورت خاص چه جایگاهی دارد ؟
- کودک وارگی ها در فرهنگ و سینمای ایران کدامند؟
- حضور کودک در سینمای ایران واجد چه معانی است؟
- آیا کودک برابر است با کودکی کردن؟ و در مجموع دریافت این مطلب که کودک در سینما و فرهنگ
ایرانی با چه ویژگی هایی تصویر شده و شناخته می شود و همچنین چنانکه در بیان مسأله اشاره شد ،
کاستی ها و اشکالات این تصویر و نگاه به کودک را یافته و برای اصلاح آنها راه حل پیشنهاد داد.

(۳-۱) ضرورت و اهمیت پژوهش :

از آن جایی که فیلم ها در خلأ ساخته نمی شوند و در خلأ نیز دیده نمی شوند و هر فیلم محصولی
فرهنگی است ، تأثیر متقابل فرهنگ و سینما بر هم امری اجتناب ناپذیر و همین طور انکارناپذیر است .
به همین خاطر "تصاویر کودکان در سینما صورت فرهنگی خلاصه شده ای مهیا می کند برای تعیین
دیدگاه هانسبت به کودکی. این تصاویر حامل برخی از ارزش های اجتماعی مهم ، ترس ها و نگرانی

های خانواده ها در رابطه با کودکان هستند." (جکسون، ۱۳۸۵، ص ۱۰) با نگاهی به تصاویر روایی مکرر از کودکان در سینما و گره زدن این تصاویر به زمان های متغیر، می توان به بینشی در باب دیدگاه جمعی در مورد دوران کودکی در ایران پس از انقلاب اسلامی دست یافت ، کاری که پیش از این بعید می دانم صورت گرفته باشد.

پژوهش پیش رو از بابتی دیگر نیز اهمیت دارد ، چرا که بیشتر فیلمهای موفق و تاثیر گذار ایرانی در جشنواره های معتبر بین المللی فیلم هایی هستند که حضور کودکان در آنها پر رنگ و چشمگیر بوده است (صرف نظر از اینکه در چه ژانری ساخته شده اند) ، قصد براین است که با بررسی نشانه های تصویری، حرکتی ، گفتاری ، نوشتاری ، آوایی و موسیقایی ، همچنین رمزگان های فرهنگی ، اجتماعی ، تخصصی و شخصی فیلمها ، کودک وارگی ها ، ارتباط با مکان ، ارتباط با جهان پیرامون ، تمایز با بزرگتر ها و... مورد بررسی قرار گیرد و به چستی و جایگاه کودک در سینمای ایران برسیم .

(۴-۱) سؤالات تحقیق (فرضیه ها و پرسشها) :

(۱-۴-۱) فرضیه ها :

۱. بنیان های مردسالارانه ی فرهنگ ایرانی بر حضور کودکان در سینما تأثیرگذار بوده است.
۲. رابطه ی بین حضور کودک و نمایش خشونت در سینمای ایران رابطه ای معکوس است.
۳. در سینمای ایران گفتمان قدرت و فرهنگ اطاعت در رابطه ی کودک با بزرگتر ها حاکم است.
۴. کودک آرمانی در فرهنگ ایرانی طبق اخلاق اسلامی تعریف شده است.
۵. رابطه ی کودک و خانواده در سینمای ایران سنتی و ناگسستنی است.

(۱-۴-۲) پرسشها :

۱. رابطه ی جنسیت با نقش و حضور کودک در فیلم به چه صورت است؟
۲. رابطه ی کودک با بزرگتر ها برچه مبنایی است؟
۳. الگوها یا طرح واره های در رابطه با کودک کدامند؟
۴. در سینمای ایران رابطه ی کودک با بازی به چه شکل نمایش داده شده است؟
۵. پیوند کودک با خانواده چگونه به تصویر کشیده شده است؟

(۱-۵) چار چوب نظری پژوهش :

"تردیدی نیست که رویکرد نظری تا حد بسیار زیادی تعیین کننده ی روش شناسی است که تحلیل گر و پژوهشگر... در تحلیلهای خود به کار می برد ؛ وفزون بر آن تعیین کننده ی پیکره ی مطالعاتی اوست." (سجودی، سومین هم اندیشی...، ۱۳۸۷، ص ۹۲) با توجه به این مطلب رویکرد نظری که برای اجرای پایان نامه ی خود انتخاب کردم نشانه شناسی فرهنگی است . سینما از چند نظام نشانه ای شامل تصویر، صدا، حرکت، زبان و موسیقی تشکیل شده است و رویکرد نشانه شناسی را می توان برای مطالعه ی هر متن و رسانه ای به کار گرفت و همچنین "وقتی کلمه ی نشانه شناسی را در پس مفهومی قرار می دهیم، مثلاً می گوئیم نشانه شناسی نقاشی ، نشانه شناسی سینما، نشانه شناسی تئاتر، نشانه شناسی خوراک و... آن حوزه را چونان یک نظام فرهنگی تلقی کرده ایم که امکان تولید متونی را می کند و آن متون قابل خواندن اند و ما با اتخاذ منظر نشانه شناختی میخواهیم ساز و کارها، نظام ها، رمزگانها و ویژگیهای متنی آن حوزه را بشناسیم و به عبارت دیگر به خوانش متون آن حوزه بپردازیم." (سجودی، دومین هم اندیشی ...، ۱۳۸۵، ص ۸۴) چنانچه ذکر شد چارچوب نظری تحقیق حاضر بر مبنای نشانه شناسی فرهنگی شکل گرفته ؛ به این ترتیب که برای تحلیل هر کدام از فیلم ها الگو و یا پیش فرضی مطابق با گفتمان غالب فیلم

در نظر گرفته شده است ، اما برای تنظیم مطالب از الگوی کلی الام در کتاب نشانه شناسی تئاتر و درام که به تبیین تعامل رمزگان های فرهنگی با رمزگان های تئاتری پرداخته ایده گرفته شده است.

(۶-۱) روش انجام پژوهش :

روشی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته تحلیلی و کیفی بوده و بر مبنای نشانه شناسی فرهنگی است ، اما اینکه چرا با این رویکرد به بررسی موضوع (حضور کودک در سینما) خواهم پرداخت ؛ گفتنی است که روش نشانه شناسی (به خاطر امکانات گسترده ی تحلیلی که استفاده از آن برای پژوهشگر فراهم می کند) ؛ امروزه به عنوان روشی مهم در تحقیقات علمی مطرح است و نشانه شناسی فرهنگی از آن جهت انتخاب شده که متون چند رسانه ای از جمله متون فیلمی ... محصول عملکرد مجراهای دیداری و شنیداری و همنشینی لایه های متفاوت کلامی ، موسیقایی ، اصوات معنادار محیطی ، تصویری (شامل فضاها ، اشخاص ، ژست ها، پوشاک ، حرکات و اطوار و غیره) هستند و فهم آنها از طریق فهم این لایه ها که مؤلفه های فرهنگی هستند صورت می گیرد. پس در بیان روش باید گفت : فیلم به عنوان متن و نشانه شناسی ابزار و سوژه ی مورد مطالعه چگونگی حضور کودک در فیلم خواهد بود .

(۷-۱) فصل بندی پژوهش :

فصل اول کلیات طرح است ، فصل دوم پیشینه ی تحقیق که در آن به روشن کردن سایر پژوهش ها در زمینه ی تحقیق حاضر و بیان تفاوت پژوهش حاضر با آن ها می پردازم . در فصل سوم چارچوب نظری را تبیین می کنم و شامل بیان مفاهیم و الگوی پژوهش است . فصل چهارم در سه بخش شکل گرفته : ۱- کودک کیست؟ ۲- کودک در سینمای ایران ۳- تحلیل فیلم ها بر اساس الگو و چارچوب نظری که سه

فیلم بچه های آسمان ، باشو غریبه ی کوچک و خانه ی دوست کجاست ، هستند و در فصل پنجم به نتایجی که در تحلیل ها رسیده ام خواهم پرداخت.

(۸-۱) نمونه ی پژوهش :

نمونه ی پژوهش فیلم است و چگونگی انتخاب فیلمها برای تحلیل های موردی برمبنای این منطق است که برای بررسی حضور کودک در سینما ، بهترین گزینه فیلم هایی هستند که درباره ی کودکان ساخته شده اند . چرا که در این گونه یا ژانر به دغدغه ها ، حالات و رفتار ها و روحيات و عواطف کودکان پرداخته می شود و می توان با بررسی این ویژگی ها به هدف پژوهش نزدیک شد. بنابراین جامعه ی آماری مورد نظر در راستای هدف پژوهش که تحلیل نقش و کارکرد نشانه ای یا نشانه شناختی حضور کودک در سینمای پس از انقلاب ایران است ، شامل فیلمهایی از قبیل «خانه ی دوست کجاست» اثر عباس کیارستمی، « بچه های آسمان» اثر مجید مجیدی و «باشو غریبه ی کوچک» از بهرام بیضایی است.

(۹-۱) روش جمع آوری اطلاعات :

روش جمع آوری اطلاعات وداده ها به دو صورت : روش کتابخانه ای و مشاهده ی فیلم و تحلیل آن خواهد بود.

(۱۰-۱) روش تجزیه و تحلیل داده ها :

روش تجزیه و تحلیل داده ها به صورت کیفی است ، به این ترتیب که فضایی را که کودک در رابطه با خود و جهان پیرامونش قرار دارد بررسی کرده ، یعنی نحوه ی تجلی و حضور کودک و همه ی متعلقاتش، مانند لباس، مکان، زمان، فواصل، جنسیت، زبان، لحن و... را در هر فیلم مورد مطالعه قرار داد . نکات

دیگری که در این بررسی ، مهم هستند عبارتند از نقشی که کودک در ساختار کلی روایت دارد ، رابطه ی تمایزی کودک با بزرگترها ، قالبی که از کودک آرمانی ساخته می شود ، نقش های جنسیتی کودک ، رابطه ی کودک با مکان و... همه ی این موارد را با روش نشانه شناختی تحلیل و بررسی خواهیم کرد.

(۱-۱) واژه های کلیدی:

نشانه شناسی فرهنگی ، رمزگان فرهنگی ، رمزگان سینمایی ، الگوی کودک آرمانی ، الگوی تقابلی فرهنگی.